

MEMESATKAN PERDAGANGAN PENGEDARAN

9

I. PENDAHULUAN

9.01 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan (RMKe-8), sektor perdagangan pengedaran di Malaysia mengalami penuh cabaran. Walaupun berlaku kelembapan ekonomi pada awal tempoh Rancangan, sektor ini masih mencapai pertumbuhan positif hasil daripada peningkatan dalam penggunaan swasta disebabkan pendapatan bolehguna yang lebih tinggi dan pertumbuhan perbelanjaan secara kredit. Peningkatan pemandaran, perubahan pola demografi dan peningkatan kemewahan penduduk turut menyumbang kepada peluasan dan kemunculan perkembangan baru dalam kaedah pengedaran. Lebih banyak usaha diambil bagi mengukuhkan dasar dan rangka kerja perundangan yang bersesuaian bagi mewujudkan sektor perdagangan domestik yang cekap dan dinamik.

9.02 Dalam tempoh Rancangan Malaysia Kesembilan (RMKe-9), perkembangan ekonomi secara mampan, pendapatan yang lebih tinggi serta peluang keusahawanan baru akan menyumbang kepada perkembangan sektor perdagangan pengedaran yang lebih pesat. Saiz penduduk, proses pemandaran, perubahan gaya hidup dan corak penggunaan dijangka memberi kesan terhadap peningkatan arus perubahan struktur dalam aktiviti borong dan runcit domestik. Di samping dapat menjana peluang pelaburan dan guna tenaga yang banyak dalam pelbagai sektor, perdagangan pengedaran akan menyediakan rangkaian dalaman dan antara sektor yang lebih luas. Sejalan dengan perkembangan baru, perniagaan tradisional dan kecil akan digalakkan menaik taraf dan menerima pakai amalan perniagaan moden bagi mempercepatkan integrasi perniagaan dengan sistem perdagangan pengedaran yang berubah. Langkah akan terus diambil bagi memastikan sektor perdagangan pengedaran berkembang secara cekap dan berdaya saing sejajar dengan prinsip persaingan dan perdagangan adil.

II. KEMAJUAN, 2001-2005

9.03 Sektor perdagangan pengedaran yang merangkumi perdagangan borong dan runcit mencatat pertumbuhan pada kadar tahunan purata 4.3 peratus walaupun ekonomi mengalami kelembapan dan kedudukan luaran yang lemah dalam tempoh separuh pertama Rancangan. Sumbangan sektor perdagangan pengedaran kepada keluaran dalam negeri kasar (KDNK) meningkat daripada RM26.8 bilion pada tahun 2000 kepada RM33.1 bilion menjelang akhir tahun 2005. Guna tenaga dalam sektor perdagangan pengedaran berkembang pada kadar purata 3.7 peratus setahun daripada 1.1 juta pekerjaan pada tahun 2000 kepada 1.3 juta pada tahun 2005. Perkembangan sektor perdagangan pengedaran antara lain disumbang oleh dasar fiskal dan kewangan Kerajaan yang menyokong pertumbuhan sektor ini.

Perkembangan dalam Perdagangan Pengedaran

9.04 Sektor perdagangan pengedaran mencatat kadar pertumbuhan tahunan purata dalam jumlah jualan sebanyak 5.2 peratus daripada RM159.6 bilion pada tahun 2000 kepada RM205.6 bilion pada tahun 2005. Perniagaan borong menyumbang sebahagian besar daripada jumlah jualan, iaitu 70.2 peratus pada tahun 2005. Peningkatan dalam ketibaan pelancong turut menggalakkan perdagangan pengedaran hasil peningkatan dalam jumlah perbelanjaan membeli-belah pelancong pada kadar purata 13.3 peratus setahun daripada RM4.0 bilion pada tahun 2000 kepada RM7.4 bilion pada tahun 2005.

9.05 Perdagangan pengedaran yang cergas, antara lain, digambarkan oleh perubahan dalam struktur sektor ini seperti yang terbukti dalam peningkatan bilangan kompleks membeli-belah, *hypermarket*, kedai serbaneka, pasaraya dan kedai khusus serta pengenalan konsep baru peruncitan. Sejajar dengan perubahan dalam konsep peruncitan dan pemasaran hasil daripada perubahan demografi, gaya hidup dan persekitaran yang berdaya saing, aktiviti membeli-belah, liburan, hiburan dan kebudayaan semakin kerap diadakan secara bersepadu di bawah bumbung yang sama atau di lokasi yang strategik. Peningkatan ketara pembeli tempatan serta pelancong turut meningkatkan permintaan bagi ruang runcit. Jumlah kompleks membeli-belah meningkat daripada 392 pada tahun 2000 kepada 550 pada tahun 2005, seperti ditunjukkan dalam *Jadual 9-1*. Bilangan unit kedai yang merupakan ciri penting di kebanyakan kawasan perumahan serta bandar baru dan sedia ada, meningkat pada kadar purata 4.2 peratus setahun.

9.06 Bilangan *hypermarket* yang semakin bertambah terutamanya di bandaraya dan bandar besar mencerminkan perubahan gaya hidup dan citarasa pembeli untuk menikmati kemudahan, keselesaan, kepelbagaian produk dan masa operasi yang panjang yang disediakan oleh pusat membeli-belah setempat. Kemunculan

JADUAL 9-1

PETUNJUK PRESTASI TERPILIH, 2000-2005

<i>Petunjuk</i>	2000	2005	<i>Kadar Pertumbuhan Tahunan Purata (%) 2001-2005</i>
Kompleks Membeli-belah	392	550	7.0
Unit Kedai ('000)	242	297	4.2
<i>Hypermarket</i>	22	81	29.8
Asing	16	68	33.6
Tempatan	6	13	16.7
Francaisor	90	204	17.8
Francaisi	2,159	2,584	3.7
Lesen Jualan Langsung	712	569	-4.4
e-Dagang (RM bilion)	11.1*	36.7	81.8**
Perniagaan ke Perniagaan	7.7*	29.3	95.1**
Perniagaan ke Pengguna	3.4*	7.4	47.5**

Sumber: Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi dan *International Data Corporation*

Nota: * Tahun 2003

** Pertumbuhan 2004-2005

hypermarket yang mempunyai fungsi perniagaan borong dan runcit telah mewujudkan aktiviti dan perkhidmatan baru. *Hypermarket* menyumbang kepada peningkatan rangkaian perniagaan antara dan dalam sektor serta memperkenalkan pengurusan rangkaian pembekalan yang lebih komprehensif dan inovatif yang mencantumkan aspek rangkaian antarabangsa, penyumberan luar dan penjenamaan. Hasilnya, lebih banyak saluran diwujudkan bagi peruncit tempatan membangun dan memodenkan perniagaan mereka.

9.07 Bagi memanfaatkan rangkaian luas *hypermarket* asing, langkah telah diambil bagi mewujudkan lebih banyak peluang perniagaan kepada pengeluar dan pembekal kecil tempatan. Sehubungan ini, program khusus telah dilaksanakan oleh agensi seperti Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan (FAMA) dan Lembaga Pembangunan Tanah Persekutuan (FELDA) serta usaha sama koperasi dengan *hypermarket* untuk memasarkan hasil pertanian, kraf tangan dan produk enterpris kecil dan sederhana (EKS). Inisiatif lain termasuk promosi dan pemasaran produk tempatan ke luar negara melalui *hypermarket* yang mempunyai rangkaian global bagi meningkatkan bahagian pasaran dan meluaskan eksport.

9.08 Kaedah lain yang popular bagi perniagaan runcit terutamanya untuk produk pertanian adalah pasar basah, pasar malam dan pasar tani. Pasar tradisional ini terus menjadi tumpuan penduduk setempat dan memberi peluang bekerja sendiri dan menjana pendapatan kepada peniaga dan pengusaha kecil.

Francais

9.09 Penekanan yang lebih diberi kepada usaha mempromosi industri francais memandangkan industri ini memberi peluang kepada usahawan untuk melibatkan diri dalam perniagaan yang tersusun dan berdaya maju dengan risiko yang rendah dan kemungkinan yang lebih besar untuk berjaya. Jenama, prosedur pengoperasian standard, latihan sistematik dan sokongan daripada francaisor adalah antara faktor kritikal yang menyumbang kepada peluasan perniagaan francais terutamanya dalam industri makanan, kosmetik dan segmen barangan pengguna. Walaupun industri francais telah mewujudkan banyak perniagaan baru dan yang sedia ada bagi produk dan perkhidmatan tempatan namun masih terdapat banyak peluang yang masih belum diceburi. Dalam tempoh Rancangan, bilangan francaisor meningkat daripada 90 pada tahun 2000 kepada 204 pada tahun 2005 dan 49 daripadanya merupakan francaisor Bumiputera.

9.10 Bagi mengukuhkan penyelarasan dalam pengurusan pembangunan francais serta meningkatkan penyertaan, khususnya usahawan Bumiputera, Perbadanan Nasional Berhad (PNS) diberi mandat menjadi agensi tunggal untuk melaksanakan Program Pembangunan Francais (FDP) pada bulan Jun 2004. Antara aktiviti yang dilaksanakan oleh FDP adalah pembangunan produk, skim pelaburan dan pembiayaan francais, pendidikan dan latihan, promosi dan pemasaran serta penyelidikan dan pembangunan bagi membangunkan sistem francais tempatan.

Jualan Langsung

9.11 Aktiviti jualan langsung terus mencatat peningkatan nilai jualan daripada RM4.5 bilion pada tahun 2000 kepada RM5.3 bilion pada tahun 2005. Jumlah lesen jualan langsung berkurang dengan ketara daripada 712 pada tahun 2000 kepada 385 pada tahun 2001 akibat daripada amalan pengesahan status yang ketat serta tindakan terhadap pengendali skim cepat kaya. Bermula pada tahun 2002, perkembangan industri ini adalah hasil daripada langkah yang diambil bagi menggalakkan jualan langsung yang teratur serta peningkatan keyakinan terhadap Peraturan Jualan Langsung (Skim dan Kawalan) 2001 bagi mencegah amalan perdagangan tidak beretika. Bagi meningkatkan lagi peluang perniagaan, syarikat jualan langsung tempatan juga memasuki pasaran luar negara seperti Brunei Darussalam, Indonesia, Thailand dan Timur Tengah dengan mengeksport produk herba, kraf tangan, kosmetik, makanan dan kasut.

e-Dagang

9.12 Penjualan barangan dan perkhidmatan melalui Internet atau e-dagang berkembang pada kadar tahunan purata 81.8 peratus daripada RM11.1 bilion pada tahun 2003 kepada RM36.7 bilion pada tahun 2005. Perkembangan ini terutamanya disebabkan oleh peningkatan transaksi elektronik dalam pasaran

perniagaan ke perniagaan (B2B) daripada RM7.7 bilion kepada RM29.3 bilion selaras dengan pertambahan keyakinan terhadap perdagangan melalui Internet. Dalam tempoh yang sama, perbelanjaan e-dagang bagi transaksi perniagaan ke pengguna (B2C) meningkat daripada RM3.4 bilion kepada RM7.4 bilion kerana lebih banyak syarikat dan perniagaan telah menawarkan perkhidmatan mereka melalui transaksi dalam talian.

Penyertaan Bumiputera

9.13 Dalam tempoh Rancangan, langkah yang diambil bagi meningkatkan penyertaan usahawan Bumiputera dalam perdagangan pengedaran ditumpukan kepada beberapa aspek, iaitu pembangunan perniagaan, pembiayaan, latihan keusahawanan, pemasaran dan promosi serta pemberian bantuan untuk memiliki premis perniagaan di lokasi yang strategik. Perbadanan Usahawan Nasional Berhad (PUNB) telah memperluaskan Projek Usahawan Bumiputera Dalam Bidang Peruncitan (PROSPER) bagi membangunkan sekumpulan EKS Bumiputera yang berdaya maju dalam sektor peruncitan.

Pengukuhan Rantaian dengan Sektor Lain

9.14 Dalam tempoh Rancangan, pembangunan dalam sektor pengangkutan dan komunikasi, pertanian, pembuatan dan pelancongan mengukuhkan rantaian dengan sektor perdagangan pengedaran. Pengukuhan ini menyumbang kepada peningkatan aktiviti di sepanjang rantaian bekalan serta pertambahan saiz dan peluasan skop jualan dan pengedaran. Peningkatan dalam perolehan secara langsung produk tempatan melalui pembuatan dan perladangan secara kontrak menyumbang kepada pengurangan ketidakseimbangan antara penawaran dan permintaan serta menjana pengeluaran dan pengedaran barangan dan perkhidmatan pada tahap yang lebih tinggi. Promosi pelancongan meningkatkan lagi pembangunan dalam aktiviti peruncitan khususnya dalam penyediaan pelbagai jenis produk yang mengutamakan kualiti, fesyen dan penjenamaan. Rantaian dengan sektor pertanian diperkukuhkan, antara lain, menerusi pelaksanaan sebahagian daripada Projek Terminal Makanan Nasional (TEMAN) yang merangkumi kemudahan rantaian daripada pengeluaran kepada pengedaran dan pemasaran.

Penggalakan Persaingan Sihat

9.15 Bagi memastikan pembangunan sektor perdagangan pengedaran teratur dan cekap terutamanya dalam konteks persekitaran globalisasi dan liberalisasi yang semakin meningkat, Dasar Amalan Perdagangan Adil dilaksanakan dalam tempoh Rancangan. Rangka kerja kawal selia dan institusi yang masih di peringkat awal pembentukan akan memberi persekitaran yang lebih kondusif bagi persaingan sihat dan menyumbang kepada pencegahan tingkah laku dan amalan anti persaingan serta penyalahgunaan kuasa pasaran.

9.16 Peraturan dan undang-undang yang berkaitan dengan hak harta intelek (IPR) dikaji semula supaya selaras dengan Perjanjian *Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights* (TRIPs) bagi melindungi kepentingan pengeluar serta menggalakkan inovasi dan pemindahan teknologi. Perbadanan Harta Intelek Malaysia (MyIPO) ditubuhkan pada tahun 2003 bagi memperkukuhkan sistem pendaftaran, pengurusan dan perlindungan IPR serta meningkatkan kesedaran orang awam mengenai pemilikan dan kepentingan komersil harta intelek. MyIPO memberi tumpuan kepada pembangunan bina upaya memandangkan terdapat kekurangan kakitangan mahir seperti pemeriksa paten, peguam harta intelek dan penilai teknologi bagi memudahkan pembangunan IPR dan pembentukan pangkalan data bagi rujukan dan semakan orang awam.

9.17 Berhubung dengan hak cipta, pelbagai langkah telah diambil, termasuk pembentukan Pasukan Petugas Khas Membanteras Cetak Rompak bagi memerangi cetak rompak dan pindaan terhadap Akta Hakcipta 1987 bagi penguatkuasaan secara lebih berkesan. Pasukan Petugas Khas Membanteras Barang-barang Tiruan juga ditubuh bagi memastikan perlindungan yang sewajarnya terhadap pemilik hak cipta. Suruhanjaya Syarikat Malaysia ditubuh bagi menyatukan tugas dan tanggungjawab Pendaftar Perniagaan dan Pendaftar Syarikat serta memastikan pembangunan sektor korporat dan perniagaan yang teratur.

Pendidikan dan Perlindungan Pengguna

9.18 Memandangkan peningkatan tahap kecanggihan penyelewengan dan pelanggaran peraturan perdagangan serta pengaliran masuk produk yang tidak selamat, tumpuan yang lebih diberi kepada pendidikan dan perlindungan pengguna. Dasar Pengguna Nasional dilancarkan pada tahun 2002 bagi mengupayakan pengguna supaya lebih sedar mengenai hak dan kepentingan mereka serta mempromosi kepenggunaan di kalangan masyarakat. Beberapa program berstruktur bagi pendidikan dan kesedaran pengguna dilaksanakan di peringkat sekolah dan komuniti. Tribunal Tuntutan Pengguna Malaysia menyediakan saluran alternatif kepada pengguna untuk memperjuangkan hak mereka dan membuat tuntutan terhadap pembekal yang mengedar barangan yang rosak dan perkhidmatan yang tidak memuaskan.

III. PROSPEK, 2006-2010

9.19 Dalam tempoh RMKe-9, sektor perdagangan pengedaran dijangka berkembang pada kadar purata 6.8 peratus setahun berdasarkan prospek pertumbuhan ekonomi, guna tenaga dan pendapatan bolehguna serta saling melengkapi dengan sektor lain. Ekoran daripada perubahan sosial, pambandaran dan gaya hidup penduduk, sektor perdagangan pengedaran akan terus mengalami

perubahan struktur yang memberi impak kepada pembangunan sektor ini pada masa hadapan terutamanya perniagaan tradisional. Perubahan struktur sektor ini dijangka berlaku dalam pelbagai bentuk daripada integrasi dan pengukuhan perniagaan bagi meraih ekonomi bidangan, memperluas rangkaian di sepanjang rantaian nilai yang lebih tinggi kepada mempromosi konsep baru dalam aktiviti borong dan runcit.

9.20 Menyedari perlunya pembangunan dan pemantauan yang teratur dalam sektor perdagangan pengedaran domestik, usaha akan diambil untuk memperkemas garis panduan dan rangka kerja kawal selia. Perkongsian dan kerjasama strategik serta jaringan perniagaan akan digalakkan bagi meningkatkan usaha ke arah menembusi pasaran global. Selaras dengan perubahan pola penggunaan dan gelagat pengguna, sektor perdagangan pengedaran perlu segera mengubah serta mengguna pakai strategi dan konsep peruncitan baru dan yang dibuat penambahbaikan bagi memenuhi perubahan keperluan pengguna. Walaupun akan berlaku perubahan, usaha akan dipertingkatkan bagi menentukan pembangunan yang lebih seimbang antara pemborong dan peruncit berskala besar dengan perniagaan tradisional yang kecil. Peraturan dan keperluan zon bagi perniagaan berskala besar akan terus dikuatkuasakan.

9.21 Dengan jangkakan penstrukturan semula, persaingan dan pemodenan sektor perdagangan pengedaran, teras strategik bagi RMKe-9 adalah seperti berikut:

- ❑ *memantapkan rangka kerja kawal selia untuk menggalakkan pembangunan perdagangan pengedaran;*
- ❑ *memperkukuhkan kaedah pengedaran bagi meningkatkan kecekapan, produktiviti dan daya saing;*
- ❑ *mempercepatkan pertumbuhan e-dagang bagi menyokong pemodenan dan pengembangan sektor;*
- ❑ *memperluaskan skop dan meningkatkan skala penyertaan Bumiputera bagi menikmati faedah daripada pertumbuhan sektor; dan*
- ❑ *meningkatkan kesedaran dan pendidikan pengguna.*

Pemantapan Rangka Kerja Kawal Selia

9.22 Dalam tempoh RMKe-9, usaha akan dipergiat bagi meningkatkan daya saing untuk mencapai pembangunan mampan dalam perdagangan pengedaran. Langkah akan diperkukuh untuk mewujudkan persekitaran yang lebih kondusif bagi persaingan sihat dan amalan perdagangan adil, khususnya dalam konteks peningkatan persaingan dan globalisasi. Antara langkah tersebut, Akta Amalan Perdagangan Adil (FTPL) yang berasaskan Dasar Amalan Perdagangan Adil akan digubal dan dilaksanakan secara berperingkat. Dari segi sokongan institusi,

penubuhan Pejabat Amalan Perdagangan Adil, Suruhanjaya Amalan Perdagangan Adil serta Tribunal Rayuan Amalan Perdagangan Adil akan ditubuhkan secara berperingkat. Jaringan Persaingan Malaysia akan ditubuhkan bagi menyediakan saluran perbincangan antara agensi awam dan sektor swasta dalam penggubalan strategi di bawah FTPL.

Pengukuhan Perdagangan Pengedaran

9.23 Sektor perdagangan pengedaran menawarkan banyak peluang yang belum diceburi dalam pelbagai pelaburan baru terutamanya bagi memenuhi permintaan penduduk yang semakin bertambah dengan taraf hidup dan tahap kemewahan yang meningkat. Dalam tempoh RMKe-9, lebih banyak pengedar tempatan dan asing dijangka akan memperkenalkan pelbagai konsep borong dan runcit. Perubahan struktur ini akan berlaku melalui penempatan kedai runcit di lokasi yang lebih terancang yang diintegrasikan secara strategik dengan pelbagai jenis aktiviti berkaitan seperti liburan, hiburan, rekreasi dan membeli-belah. Perubahan ini membuka peluang dan sumber pertumbuhan baru dalam sektor perdagangan pengedaran.

9.24 Usaha akan diambil bagi mengukuhkan kapasiti dan keupayaan peruncit dan pemborong tempatan dalam menyesuaikan diri dengan perubahan kehendak dan citarasa pengguna. Usaha yang lebih gigih akan diambil bagi membangunkan jenama dan rangkaian peruncit tempatan. Antara lain, pangkalan data yang lebih komprehensif akan diwujudkan bagi memantau dan menilai trend dan perubahan struktur yang akan berlaku dalam sektor perdagangan pengedaran serta menilai keberkesanan program dan projek yang dilaksanakan. Pangkalan data tersebut juga menyediakan maklumat yang lebih tepat bagi penggubalan dasar serta mengenal pasti dan mengkaji pendekatan baru yang lebih kondusif dalam konteks tempatan sebelum diguna pakai.

9.25 Sebagai usaha meningkatkan kedinamikan sektor perdagangan pengedaran, penekanan akan diberi kepada usaha mengenal pasti dan membangunkan kaedah pengedaran yang inovatif serta memperkukuhkan kecekapan, khususnya dalam rangkaian bekalan. Langkah akan diambil bagi meningkatkan penyertaan dalam rangkaian bekalan domestik dan global dengan penekanan terhadap pembangunan jenama, penandaaran dengan produk yang sama, peningkatan kualiti, pembungkusan dan penetapan harga yang berdaya saing serta promosi dalam pelbagai pasaran. Dengan persaingan yang semakin meningkat, penekanan yang lebih akan diberi kepada usaha menggalakkan pakatan strategik antara pembekal dengan pembeli termasuk *hypermarket* asing bagi mengembangkan kerjasama di peringkat antarabangsa dan penglibatan dalam pasaran global. Program latihan mengenai pengurusan perniagaan moden terutamanya bagi EKS akan dipergiatkan lagi bagi membolehkan mereka menjalan dan melaksanakan pendekatan baru dalam aktiviti borong dan runcit.

9.26 Penggunaan sistem pelekat pengenalpastian frekuensi radio (RFID) secara berperingkat merupakan satu inovasi teknologi penting yang dijangka menyumbang kepada pengurusan keseluruhan rantai bekalan yang lebih baik bagi memudahkan pengesanan terperinci kitar hayat dan pengesanan ketulenan produk. Penggunaan RFID boleh meliputi pelbagai akitiviti dalam keseluruhan proses pembuatan dan pengedaran yang mampu menyediakan maklumat terperinci bagi meningkatkan kualiti, ketepatan masa dan kecekapan, mempercepatkan penghantaran dan mengurangkan kos keseluruhan.

9.27 *Jualan Langsung*. Akta Jualan Langsung 1993 akan dikaji semula bagi menangani perubahan keperluan industri dan meningkatkan mekanisme kawal selia. Syarikat jualan langsung akan digalakkan untuk membangun dan mempromosikan produk melalui peningkatan kualiti secara berterusan, pembungkusan yang inovatif, penjenamaan dan peningkatan eksport. Bagi tujuan ini, program latihan untuk ahli jualan langsung akan diperkukuh bagi meningkatkan kemahiran dalam pemasaran, komunikasi dan pengurusan serta menerapkan etika perniagaan yang baik. Dalam RMKe-9, sebanyak 100 syarikat jualan langsung Bumiputera disasar untuk dibangunkan. Di samping itu, syarikat jualan langsung tempatan akan digalakkan supaya mengembangkan operasi ke luar negara terutamanya di rantau Asia Pasifik.

9.28 *Francais*. Dalam tempoh Rancangan, program pembangunan francais akan diperkukuh bagi pepadanan francaisor dengan francais, pembangunan produk dan latihan yang lebih berkesan. Bagi membolehkan penyertaan lebih ramai usahawan, penekanan yang lebih akan diberi kepada usaha mengenal pasti dan mempromosi francais yang memerlukan modal asas yang rendah. Pendekatan baru akan dibentuk oleh PNS bagi mempromosi pembangunan produk francais tempatan. Selain itu, skim pembiayaan sedia ada akan dikaji semula dan prosedur dipermudah bagi mempertingkatkan akses kepada dana. Di samping itu, koperasi akan digalakkan supaya memanfaatkan jaringan luas dan bilangan ahli yang ramai bagi membangunkan francais. Pangkalan data bersepadu bagi francais akan dibangunkan bagi melaksanakan perancangan, pemantauan dan kerjasama yang lebih baik di kalangan usahawan francais tempatan dan asing. Francaisor tempatan yang lebih berjaya akan digalakkan supaya mengembangkan operasi ke luar negara dan memperoleh peluang yang wujud daripada peraturan serantau dan pelbagai hala seperti Kawasan Perdagangan Bebas ASEAN (AFTA) dan Perjanjian Perdagangan Bebas (FTA).

9.29 *Pengukuhan EKS dalam Perdagangan Pengedaran*. Memandangkan lebih 85 peratus daripada EKS dalam negara terlibat dalam aktiviti perdagangan pengedaran, usaha yang lebih gigih akan diambil bagi menggalakkan pembangunan infrastruktur sokongan seperti kemudahan premis perniagaan dan perkhidmatan berkaitan serta memperkukuhkan latihan pengurusan dan teknikal. Kerajaan akan meneruskan kerjasama dengan pihak industri bagi merangka langkah

berkesan untuk mempertingkatkan rantai antara firma dan akses kepada pasaran termasuk penggunaan teknologi maklumat dan komunikasi bagi meningkatkan produktiviti dan kecekapan di sepanjang rantai bekalan yang lebih tinggi. Memandangkan perdagangan borong dan runcit berskala besar akan berkembang pesat, tumpuan yang lebih akan diberi kepada pembangunan perniagaan kecil. EKS akan dibantu bagi mengedarkan pelbagai produk dan perkhidmatan yang inovatif serta meningkatkan keupayaan supaya dapat beroperasi di kompleks membeli-belah bertaraf tinggi yang strategik dan destinasi pelancongan yang popular. EKS juga digalakkan untuk meningkatkan bahagian pasaran domestik serta meneroka ke pasaran eksport. Perniagaan tradisional akan digalakkan supaya menggunakan pengetahuan mengenai pasaran khusus bagi memberi perkhidmatan kepada pasaran terpilih dan menawarkan perkhidmatan mengikut kehendak pelanggan. Akses kepada maklumat dan risikan pasaran akan dipertingkat bagi membantu kepelbagaian barangan yang ditawarkan selaras dengan trend pengguna yang sentiasa berubah.

9.30 Bagi enterpris kecil tradisional, Kerajaan akan meningkatkan usaha untuk menubuhkan lebih banyak lagi arked membeli-belah, pusat peniaga kecil, medan selera serta pasar tani dan pasar malam di lokasi yang strategik. Penekanan juga akan diberi bagi meningkatkan akses peniaga kecil kepada kemudahan sokongan supaya dapat membantu membangunkan perniagaan mereka dan menggalakkan bekerja sendiri.

9.31 *Hak Harta Intelek*. Langkah akan terus diambil dalam tempoh Rancangan bagi memastikan pengurusan IPR dan sistem perlindungan yang cekap dan berkesan untuk menyokong pembangunan perdagangan pengedaran dalam aspek inovasi produk dan penjenamaan. MyIPO akan mempercepat proses pendaftaran cap dagangan dan paten bagi melindungi kepentingan syarikat tempatan dan asing supaya potensi faedah diperolehi sepenuhnya. Sehubungan ini, keupayaan dan kepakaran MyIPO akan terus diperkembang dan diperkukuhkan. Penekanan yang lebih akan diberi kepada meningkatkan kesedaran mengenai IPR, kepentingan IPR sebagai sumber kekayaan dan modal intelek serta faedah komersil daripada perlindungan IPR.

9.32 Bagi menerap amalan perniagaan beretika, menghapuskan amalan perdagangan tidak sihat dan melindungi kepentingan pengguna, agensi penguatkuasa akan diperkukuh dengan menambah pejabat cawangan, kakitangan serta meningkatkan kemahiran operasi. Tumpuan yang lebih akan diberi terhadap pencegahan ke atas kesalahan pemalsuan dan pelanggaran hak cipta. Bagi mengatasi cabaran yang semakin meningkat dalam aktiviti penguatkuasaan, keupayaan pengumpulan maklumat risikan dan pengawasan, serta penyiasatan dan pendakwaan akan diperkukuhkan.

Pencepatan Penggunaan e-Dagang

9.33 Dalam tempoh RMKe-9, nilai transaksi e-dagang dijangka berkembang pada kadar purata 27 peratus setahun bagi mencapai RM155 bilion pada tahun 2010. Bagi mengukuhkan rangka kerja perundangan dan meningkatkan keyakinan awam terhadap transaksi e-dagang serta mengurangkan penyelewengan dalam talian, Rang Undang-undang Transaksi Elektronik, Rang Undang-undang Aktiviti Kerajaan Elektronik dan Rang Undang-undang Perlindungan Maklumat Peribadi akan digubal. Sektor swasta perlu memainkan peranan utama dalam mempercepatkan pertumbuhan e-dagang. Selaras dengan objektif tersebut, inisiatif yang akan diterajui oleh pemborong dan peruncit termasuk mendefinisi semula rantai nilai dan menstruktur semula fungsi dan proses dalaman bagi menyertai secara berkesan dan menikmati faedah daripada e-dagang. Bagi mempertingkatkan proses pemindahan maklumat dan transaksi maya di kalangan peniaga, usaha akan diambil untuk menerima pakai standard global dalam mengenal pasti item, kaedah pengumpulan data serta penghantaran dan penerimaan mesej.

Peningkatan Penyertaan Bumiputera

9.34 Program POSPER akan dikembangkan untuk melahirkan sebanyak 1,250 usahawan baru. Sehubungan ini, PUNB akan bekerjasama dengan usahawan utama di peringkat domestik dan global bagi meluaskan operasi sedia ada serta membangunkan rantai peruncitan baru termasuk kedai konsep, pasar mini, pasaraya dan kedai khusus. Skop dan liputan PROSPER akan diperluas bagi merangkumi perniagaan borong. Program ini menyediakan saluran tambahan bagi membantu peniaga kecil dan kontraktor Bumiputera mendapat bekalan secara lebih cekap. Tumpuan yang lebih akan diberi kepada usaha untuk memperluaskan rangkaian sedia ada di sepanjang rantai bekalan bagi meraih faedah ekonomi bidangan, meningkatkan keberkesanan, risikan pasaran dan kualiti serta profesionalisme, kemahiran penyeliaan dan pengurusan kewangan.

9.35 Profesional Bumiputera juga akan digalakkan untuk melibatkan diri dalam perniagaan runcit yang berasaskan profesion seperti klinik, farmasi dan kedai optikal. PNS yang merupakan agensi utama bagi francais dijangka membangunkan lebih daripada 50 produk dan perkhidmatan francais baru tempatan serta memperoleh francais terpilih dari luar negara khusus untuk disertai dan dimiliki oleh Bumiputera. Di samping itu, usaha akan diambil untuk meningkatkan peranan koperasi dalam pembangunan sektor perdagangan pengedaran. Sehubungan ini, koperasi akan digalakkan untuk meluaskan skop operasi dan mempromosikan produk tempatan melalui kerjasama strategik dengan pengedar yang terkemuka.

9.36 Dalam tempoh Rancangan, program latihan yang lebih khusus terutamanya yang berkaitan dengan pengurusan perniagaan borong dan runcit yang moden akan dilaksana bagi membolehkan usahawan Bumiputera menghadapi cabaran dalam sektor perdagangan pengedaran akibat persaingan yang kian meningkat. Kursus sedia ada akan dipertingkatkan dan kursus baru diperkenalkan di beberapa institusi pendidikan dan agensi kerajaan seperti Majlis Amanah Rakyat (MARA) dan Institut Keusahawanan Negara (INSKEN). Usaha akan dipergiatkan bagi membantu usahawan Bumiputera bergerak ke atas di rantai nilai dan memasarkan produk runcit bernilai tinggi yang memerlukan daya inovasi, kreativiti dan bakat. Antara lain, industri seni dan kraf tangan perlu dipermoden dan dipertingkatkan supaya meliputi penyelidikan dan aktiviti mereka bentuk bagi mewujudkan permintaan baru dan memperluaskan pasaran di peringkat domestik dan luar negara.

Peningkatan Kesedaran dan Perlindungan Pengguna

9.37 Bagi meningkatkan kesedaran dan perlindungan pengguna, program pendidikan pengguna akan diperkembangkan kepada segmen pengguna yang lebih luas termasuk pelajar sekolah melalui kempen dan bengkel. Pendidikan etika perniagaan juga akan dipertingkatkan di sekolah dan institusi pendidikan tinggi bagi menyemai etika dan sikap bertanggungjawab dalam menjalankan perniagaan. Program Perkongsian Pintar akan dimantapkan lagi bagi meningkatkan peranan badan bukan kerajaan dan kumpulan sukarelawan untuk mendidik orang awam mengenai isu berkaitan pengguna. Pemberian anugerah seperti Organisasi Pengguna Terbaik, Kelab Pengguna Terbaik dan Tokoh Pengguna akan diteruskan bagi mengiktiraf rakan kongsi dalam pendidikan dan perlindungan pengguna. Akta Perlindungan Pengguna 1999 akan dikaji semula untuk meningkatkan kebajikan pengguna. Skop Akta ini akan diperluaskan bagi merangkumi bidang baru seperti e-dagang, kesihatan dan penilaian risiko produk dan perkhidmatan termasuk organisma yang diubahsuai secara genetik. Undang-undang yang dikaji semula akan memastikan pengguna mempunyai saluran yang mencukupi untuk membuat aduan dan membuat penyelesaian yang lebih cepat pada kos yang berpatutan.

IV. INSTITUSI PELAKSANA DAN PERUNTUKAN

9.38 Pembangunan menyeluruh sektor perdagangan pengedaran akan diterajui oleh Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna. Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi akan menjadi agensi utama bagi meningkatkan penyertaan Bumiputera dalam sektor ini serta bekerjasama dengan PNS untuk meningkatkan pembangunan industri francais. INSKEN akan menyediakan pelbagai kursus mengenai pembangunan dan pengurusan perniagaan borong dan runcit yang moden kepada usahawan, khususnya Bumiputera.

9.39 Peruntukan RMKe-9 bagi sektor perdagangan pengedaran adalah seperti ditunjukkan dalam *Jadual 9-2*. Peruntukan ini bertujuan menyokong usaha sektor swasta dalam penyediaan premis perniagaan, pembiayaan pembangunan perniagaan runcit yang baru dan sedia ada serta latihan dan khidmat perundingan.

JADUAL 9-2

**PERBELANJAAN DAN PERUNTUKAN PEMBANGUNAN UNTUK
PERDAGANGAN PENGEDARAN, 2001-2010**
(RM juta)

<i>Program</i>	<i>RMKe-8 Perbelanjaan</i>	<i>RMKe-9 Peruntukan</i>
Dana untuk Perdagangan Pengedaran	300.0	450.0
Premis Perniagaan	408.0	1,372.4
Pemodenan Perkhidmatan Perdagangan	44.1	27.0
Latihan dan Khidmat Perundingan	46.4	116.0
Jumlah	798.5	1,965.4

Sumber : Unit Perancang Ekonomi

V. PENUTUP

9.40 Dalam tempoh RMKe-8, usaha merangsang permintaan domestik dan peluasan kaedah pengedaran yang baru telah menyokong pertumbuhan sektor perdagangan pengedaran. Strategi dalam RMKe-9 adalah untuk membangunkan sektor perdagangan pengedaran yang pesat dengan memberi tumpuan kepada pemodenan yang progresif, pelaksanaan pendekatan yang inovatif serta peningkatan kecekapan dan produktiviti keseluruhan terutamanya dalam konteks persekitaran yang lebih kompetitif dan global. Di samping memperkukuhkan peraturan sedia ada, dasar perdagangan adil dan rangka kerja perundangan yang komprehensif akan digubal untuk menyediakan persekitaran yang lebih kondusif bagi persaingan dalam pasaran, menggalakkan kemasukan dan penyertaan enterpris kecil serta mendorong amalan perniagaan yang baik dan meningkatkan kebajikan pengguna.